

Igazolt hiányzás – az iskolaorvos, házi-/szakorvos, illetve a szülő kötelezettségei és lehetőségei

DR. SIMICH RITA

népegészségügyi referens

A közoktatási intézményekben feladatot ellátó iskolaorvosok és az orvosi igazolással alátámasztott hiányzások közötti összefüggés megértéséhez szükség van az iskolaorvos munkaköri leírásában szereplő legfontosabb feladatok, valamint az oktatási intézmények mulasztásra vonatkozó előírásainak rövid összefoglalására.

AZ ISKOLA-EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS MEGHATÁROZÁSA

Az iskolaorvosi ellátás a tanulók részére az óvodában, illetve iskolában személyes és közösségi ellátást nyújtó szolgáltatás.¹ Az ellátást a nevelési-oktatási intézményekben működő orvosi szobában, az ott meghatározott rendelési időben lehet igénybe venni többek közt a gyermekek, tanulók teljes fizikális szűrővizsgálata, egészségi állapotának vizsgálata, követése, (szakmai) alkalmassági vizsgálatok, egészségfejlesztés, pályaválasztási tanácsadás, gyógytestneveléssel, sporttal kapcsolatos iskola-egészségügyi feladatok ellátása, egészségnevelés, környezet-egészségügyi

feladatok ellátása, illetve a hátrányos helyzetű tanulók kiemelt gondozása céljából.

Az iskola-egészségügyi ellátás iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll, amelyet fogorvos és fogászati asszisztens közreműködésével látnak el.

Az iskolaorvosi ellátáshoz tartoznak még a különböző közegészségügyi és járványügyi feladatok (pl. az iskolai életkorhoz kötött, valamint a kampányoltások, járványügyi intézkedések, intézményi étkeztetés ellenőrzése stb.) és az elsősegélynyújtás (az iskolában bekövetkező balesetek, sérülések, akut megbetegedések elsődleges ellátása, majd a tanuló háziorvoshoz vagy egyéb intézménybe

irányítása) is. Iskolaorvos által biztosított ellátásban a tanulói jogviszony megkezdésétől 18 éves korig részesülhetnek a diákok, de igénybe vehetik az ellátást a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevők is.

A TANULÓK KÖTELEZETTSÉGEI

Az orvosi ellátás ismertetését követően tekintsük át a diákok kötelezettségeit. A köznevelési törvény szerint Magyarországon minden gyermek köteles intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni, továbbá kötelessége az is, hogy jelenjen meg a kötelező és a választott, továbbá az általános iskolában

a 16 óráig tartó egyéb foglalkozásokon. Ezzel összefüggésben a tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen – rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően – tanulmányi kötelezettségének. E kötelezettség elmulasztása különféle következményeket, esetlegesen szankciókat von maga után. A szankciók lehetnek nagyon súlyosak, pl. a nem tanköteles tanuló esetében akár a tanulói jogviszony megszűnéséhez is vezethetnek (a tankötelezettség korhatára Magyarországon a 16. életév).

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. §-a szerint, ha a tanuló a tanítási óráról és egyéb foglalkozásról, valamint a kollégiumi foglalkozásról távol marad, mulasztását igazolnia kell. Egyes esetekben a mulasztást a jogszabály erejénél fogva igazoltnak kell tekinteni. Ezek az esetek a következők: ha a tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére – a házirendben meghatározottak szerint engedélyt kapott a távolmaradásra; ha a gyermek, a tanuló beteg volt, és azt a házirendben meghatározottak szerint igazolja; illetve, ha a gyermek, a tanuló hatósági intézkedés vagy egyéb alapos indok miatt nem tudott kötelezettségének eleget tenni. Egyéb esetekben, amennyiben a távolmaradást nem igazolják, a mulasztás igazolatlanul számít.

A MULASZTÁSOK IGAZOLÁSA

A hivatkozott rendelet 5. § (1) bekezdése alapján az egyéb jogszabályban meghatározottakon túlmenően a nevelési-oktatási intézmény házirendjében kell szabályozni a gyermek, tanuló távolmaradásának, mulasztásának, késésének igazolására vonatkozó előírásokat.² E rendelkezés alapján az intézmény meghatározhat a házirendben konkrét eljárási szabályokat a mulasztások igazolására vonatkozóan. A nem megfelelően igazolt mulasztás pedig igazolatlanulként regisztrálható.

A rendelet szabályozza továbbá, hogy a beteg gyermek, tanuló az orvos által meghatározott időszakban nem látogathatja a nevelési-oktatási intézményt. Ha a pedagógus megítélése szerint a gyermek, a tanuló beteg, akkor gondoskodik a többi gyermektől, tanulótól való elkülönítéséről, és kiskorú gyermek, tanuló esetén a lehető legrövidebb időn belül

SZÜLŐI IGAZOLÁS

Alulírott, ... (szülő/gondviselő neve)
 igazolom, hogy gyermekem ..... (diák neve, osztálya)
 20..... hó .....-tól 20..... hó .....-ig
 ..... miatt hiányzott ..... számú tanítási óráról.
 ....., 20..... hó ..... nap
 .....
 osztályfőnök aláírása ..... szülő aláírása

értesíti a gyermek, a tanuló szüleit. Azt, hogy a gyermek, a tanuló ismét egészséges és látogathatja a nevelési-oktatási intézményt, részt vehet a foglalkozásokon, orvosnak kell igazolnia. Az igazolásnak tartalmaznia kell a betegség miatt bekövetkezett távollét pontos időtartamát is. Amennyiben a tanuló betegség miatt marad távol a tanítási óráról és az egyéb foglalkozásról, és ezt az intézmény házirendjében foglaltaknak megfelelően igazolja, úgy az nem tekinthető kötelező magatartásnak. Más a helyzet azonban akkor, ha a tanuló hiányzását nem vagy nem a házirendben rögzítetteknek megfelelően igazolja, ebben az esetben ugyanis mulasztása igazolatlan.³

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. §-a szabályozza az igazolatlan mulasztások jogkövetkezményeit. Eszerint, ha a gyermek, a tanuló távolmaradását nem igazolják, a mulasztás igazolatlan. Az iskola köteles a szülőt, valamint a tanuló kollégiumi elhelyezése esetén – amennyiben a kollégium nem az iskolával közös igazgatású intézmény – a kollégiumot is értesíteni a tanköteles tanuló első alkalommal történő igazolatlan mulasztásakor, akárcsak abban az esetben is, ha a nem tanköteles kiskorú tanuló igazolatlan mulasztásainak száma eléri a tíz órát. Az értesítésben fel kell hívni a szülő figyelmét az igazolatlan mulasztás következményeire. Ha az iskola értesítése eredménytelen maradt, és a tanuló ismételt igazolatlanul mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködésért igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét.

A SZÜLŐI IGAZOLÁS

A hatályos köznevelési szabályok nem tartalmaznak olyan előírást, amely szerint az óvodában, az iskolában csak három na-

pot igazolhat a szülő, ugyanakkor ennek évtizedes hagyománya van, és mivel alapvetően bevált, a mai napig tartja magát. Ebből következően a gyermek, a tanuló késésének, mulasztásának szabályozása – a jogi keretszabályozáson túl – intézményi szintű döntést igényel. A szülő által igazolható mulasztások szabályait – köztük a mulasztások számát is – helyben, az adott intézmény házirendjében, a helyi sajátosságok figyelembevételével kell az óvodának, az iskolának szabályoznia. A házirend elfogadásakor, módosításakor az óvodaszék, iskolaszék, valamint a diákönkormányzat is kötelező véleményezési joggal rendelkezik. A házirend nyilvános dokumentum, megismerése nem ütközhet akadályba.

A minisztérium és az iskolák elsődleges feladata e területen a gyermekek érdekeinek érvényesítése. A gyermek érdeke pedig az, hogy tanulhasson és tanuljon, minél kevesebbet hiányozzon az iskolából, ne maradjon le a tanórákról, és ha beteg, az orvos mindenképpen lássa, máskülönben felmerül a szülői felelősség kérdése. Az iskolai hiányzás oka lehet betegség vagy családi ok, amelyet a szülő igazolhat. A szülői igazolás alapvetően valóban 3 napra adható, de a gyakorlat szerint számos intézmény enged a házirendjében ennél többet is, ha a szülő valamilyen megalapozott családi ok miatt kikéri a gyermeket. A három napra tehát nincs központi előírás. Miután a kérdés szabályozása az intézmény szakmai önállóságának a része, és megfelelő szabály csak a helyi sajátosságok ismeretében hozható, a rendelet nem szándékozik ezt a szakmai önállóságot csorbítani. Amennyiben a vonatkozó helyi szabályt az adott intézménybe járó gyermekek szülei nem tartják jónak, akkor nekik kell fellépniük

KRÉTA e-Ügyintézés

Kedves Szülő!
Iskolai ügyeit kényelmesen intézheti az otthonából, várakozás, sorban állás nélkül

Leggyakoribb ügyek:

- Tanulói mulasztás igazolása
- Tanulói felmentésre szolgáló gondviselési kérelem benyújtása
- Köznevelési szolgálat teljesítéséről szóló igazolás benyújtása
- Bizonyítvány- vagy törzslapmásolat igénylése

A rendszert minden képrészletben (szülői bejelentés) helyettesíti az országos KRÉTA szülői felület. A rendszert a www.kreita.hu címen lehet elérni.

Tanuló adatai

Tanuló vezetékneve: _____ Tanuló keresztnéve: _____

A kérelmezett hiányzás időtartama

Hiányzás kezdete * 2019.03.04

Hiányzás vége * 2019.03.07

Igazolás típus *
Orvosi igazolás

Kérelem indokolása

Normál

Tisztelt Ügyintéző!

Gyermekelem a fenti időszakban beteg volt, háziorvosa igazolását csatoltam.

Üdvözlettel:
Szülő Neve _____

ez ügyben, akár egyénileg, akár a szülői szervezetben, óvodaszéken, iskolaszéken keresztül, és kezdeményezhetik a házirend módosítását az intézményben. A tanuló gyermek érdeke ugyanakkor a tanulás, amit az intézményeknek a házirend kialakításakor is messzemenően figyelembe kell venni, mint ahogyan a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV törvényben meghatározott tanulói jogokat és köteleességeket is.

MULASZTÁSOK ÉS IGAZOLÁSUK A GYAKORLATBAN

A vonatkozó rendeletek rövid ismertetése után nézzük meg, hogy hogyan valósul meg a mulasztások igazolása a valóságban, a normál iskolai körülmények között.

1. Az iskolaorvos adhatja igazolást a hiányzásra, főleg akkor, amikor ő jelzi a betegséget és javasolja a távollendát a beteg gyerek részére. De mivel az iskolaorvos feladata az akut megbetegedések elsődleges ellátása, majd a tanuló háziorvoshoz vagy egyéb (egészségügyi) intézménybe irányítása, ezzel ebben a pillanatban át is adta az igazolás kiadásának jogát a házi- vagy szakorvos részére, hiszen a betegség lefolyásának követése (valamint az egészségesség megállapítása) is már ott történik. Tehát az *iskolaorvos* a betegség lefolyásában betöltött „szerepének” következtében az *igazolói körön kívül rekedt*.

2. A *házi- és/vagy szakorvos* által kiadott orvosi igazolás *egyértelműen alá tudja támasztani* a három napon túli betegséget.

3. A háromnapos mulasztás(ok) igazolásában a *főszerep egyértelműen a szülőké*. A közösségben összeszedett, rövid otthoni ápolást igénylő betegségektől kezdve egészen az egyszerűen csak családi okként megjelölt hiányzásig, csak a szülő tudja legalizálni. Ő ismeri gyermekét, ő áll (gondviselőként) „szerződésben” az iskolával és végül, de nem utolsósorban ő viseli a hiányzással-mulasztással kapcsolatos felelősséget is. Amíg az igazolás papíralapú volt, addig a visszaélés lehetősége is sokkal tágabb teret biztosított az azzal visszaélők számára. Ma már *e-alapú az igazolás* is, ami a szülővel van közvetlen összeköttetésben (kivételek persze itt is akadnak – gondoljunk csak az IT eszközöket profi módon használó *furfangos* diákokra).

4. Az *iskola felelőssége a rendelet betartása és betartatása*, valamint annak a normális viszonyoknak a megteremtése (tanár – diák – szülő), amelynek segítségével nem lesz trükközés az igazolás kiállításakor. A mulasztások igazolására vonatkozó előírásokat a nevelési-oktatási intézmény házirendjében kell szabályozni. Itt az intézmények saját jogkörben meghatározhatják az igazolható napok számát. Ez a lehetőség azért nagyon fontos és jó, mert a hiányzások körülményeit, problémáit az osztályfőnökök és igazgatók jobban látják, mint egy központi szerv. A mozgástér tehát adott, az intézmények jó része él is ezzel a lehetőséggel.

Vannak azonban olyan iskolák, amelyek jellegük és diákjaik összetétele miatt nem térnek el a háromnapos szabálytól.

A szakiskolai rendszerben történő képzésben tanulók például a gyakorlatról csak táppénzes papírral hiányozhatnak, hiszen az munkahelynek minősül. Az elméleti oktatásról azonban egyéni elbírálás alapján több napot is igazolhat a szülő, ám ott is elvárják, hogy lehetőség szerint előre jelezzen az iskolának. Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a szakiskolák többségében a hiányzások, illetve azok igazolása, alaptól nagyobb problémát jelent, mint egy gimnáziumban vagy egy szakképzőben, így nyilván fel sem merül a régi gyakorlat megváltoztatása.

Igazolástól függetlenül azonban a törvény előírja, hogy amennyiben a hiányzások száma egy tanévben meghaladja a 250 órát,⁴ akkor a tanköteles tanuló köteles osztályvizsgát tenni. Amennyiben pedig az igazolatlan órák száma meghaladja a 10-et, úgy az iskolának hivatalból értesítenie kell a jegyzőt és a családvédelmi szolgálatot, 50 óra felett pedig megvonják a szülőktől a családi pótlékot is.⁵

Irodalom:

1. 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról.
2. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 5. § (1) bekezdése alapján.
3. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 5. § (1) A nevelési-oktatási intézmény házirendje.
4. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (7)-(8) bekezdése.
5. A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV törvény 15. §-a a tankötelezettség mulasztásával összefüggő rendelkezés (180/2014/OJBIT).